

mun. Chișinău, bd.: Ștefan cel Mare 200 Republica Moldova mun. Chisinau, :Ștefan cel Mare 200 street, Republic of Moldova MD-2004,

tel./fax (+373 22) 20 49 72,
e-mail: jbu@justice.md

tel./fax (+373 22) 20 49 72,
e-mail: jbu@justice.md

Dosarul 1-1999/2021

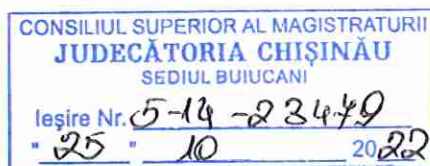
Curtea Constituțională
str. Al. Lăpușneanu, nr. 28, Chișinău,
MD-2004

Prin prezenta, Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), vă expediază Încheierea din 12.10.2022 pentru verificare constituționalității sancțiunii art 264¹ slin (1) și art 67 alin (4) din Codul Penal

Anexă: Copia Încheierii din 12.10.2022.

- Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate
- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Judecător al Judecătoriei Chișinău
(sediul Buiucani), Petru Păun

Ex: Regina Ciobanu
Tel: 022 204 972

**CURTEA
CONSTITUȚIONALĂ a
Republicii Moldova**

*str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova*

**SESIZARE
PRIVIND EXCEȚIA DE
NECONSTITUȚIONALITATE**

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I. Autorul sesizării

Numele: Dragoș Chetaru

Ocupația: Avocat, Biroul Asociat de Avocați „Murzac și Asociații”

In interesele: Șarupici Irina Igori,

II. Obiectul Sesizării:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constitucionalității în sensul corespunderii cu art. 4, 16, 20, 26, 36, 43, 44, 49, 50, 54 din Constituția Republicii Moldova, următoarele:

Articolul 264¹ alin. (1) din codul penal al Republicii Moldova: *”Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similar se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.”* (în partea unicii pedepsei prevăzute) **și art. 67 alin. (4) din codul penal al RM:** *”Munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată militarilor prin contract și persoanelor care nu au atins vârsta de 16 ani.”*, inclusiv în coraborare cu art. 264¹ alin. (1) din codul penal al Republicii Moldova (în situația excluderii excepției de aplicare muncii neremunerate în folosul comunității față de femeii care au copii în vârsta de pînă la 8 ani),

III. Circumstanțele litigiului examinat de instanța de judecată

In fapt: La data de 14 iunie 2021 în privința lui Șarupici Irina a fost pornită cauza penală nr. 2021420708, în baza prevederilor art. 264¹ alin. (1) cod penal al RM. La data de 22 iunie 2021 Șarupicii Irina a fost recunoscută în calitate de bănuțit. Potrivit ordonanței de recunoaștere ca învinuit din 28 iunie 2021 Șarupici Irina este învinuită că, la data de 01.05.2021 a condus mijlocul de transport în stare de ebrietate. Tot la data de 28 iunie 2021 învinuitei Șarupicii Irina a fost comunicat despre terminarea urmăririi penale și prezentate materialele cauzei penale.

La momentul de față cauza penală nr. 1-1999/2021 se află pe rol Judecătorei m. Chișinău sediul Buiucani (Judecător Petru Păun).

Astfel, în cadrul cauzei penale vizate urmează a fi aplicate prevederile art. 264¹ alin. (1) cod penal al RM și anume în partea pedepsei prevăzute pentru comiterea infracțiunii date. Potrivit conținutului normei date în calitate de pedeapsa principală este posibilă de a fi aplicată exclusiv – munca neremunerată în folosul comunității.

La data de 18 noiembrie 2021 la Șarupici Irina s-a născut copil. În situația de astăzi, copilul se află în perioada de alăptare naturală din partea mamei – Șarupici Irina. Potrivit, prescripțiilor medicale termenul de alăptare a copilului nou-născut este de 1 – 1,5 ani.

Faptul, că inculpata Șarupici Irina are la întreținere și îngrijire copilul nou-născut nu este apreciat de către instanța de judecată. Șarupici Irina, neavînd posibilitatea de a se îndepărta de la copilul pentru a se prezenta în instanța de

judecată, a fost dispusă aducerii silite și, ulterior, anunțată în căutare.

La prezența inculpatei în ședința, aceasta a fost amînată.

Situația nu s-a schimbat și chiar atunci cînd a fost depusă cerere de examinarea în lipsa – instanța solicită prezența inculpatei pentru susținerea cerii nominalizate.

Ca urmare, este evident că în finalul examinării cauzei va fi adoptată sentința de condamnare și aplicată pedeapsa de munca neremunerată în folosul comunității, care Șarupici Irina nu va fi în stare să o execute pe motiv că are la întreținere și îngrijire copilul nou-născut. Astfel Șarupici Irina cade sub riscul modificării acestuia la detenție.

IV. Expunerea pretinselor încălcări ale Constituției și argumentele aduse în sprijinul acestor afirmații

1. Considerăm că prevederile art. 264¹ alin. (1) cod penal al RM în partea exclusivă pedepse prevăzute ”...se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore” ȘI art. 67 alin. (4) cod penal al RM, aplicate coroborînd la prevederile art. 264¹ alin. (1) cod penal al RM (excluderea excepției de aplicare a muncii neremunerate în privința femeilor care au copii în vîrsta pîna la 8 ani) contravin prevederilor art. 4, 16, 20, 26, 36, 43, 44, 49, 50, 54 din Constituția RM. În acesta parte considerăm că contradicție cu Constituția RM este constituită din 2 aspecte separate.

Primul aspect:

Astfel, după cum am menționat mai sus, inculpata Șarupici Irina la data de 18 noiembrie 2021 a născut copil, iar la momentul de față se află în concediul pentru îngrijirea copilului și alăptează copilul în modul natural.

Potrivit prevederilor art. 67 alin. (2) din ocudl penal al RM: ”Munca neremunerată în folosul comunității se stabilește pe un termen de la 60 la 240 de ore și este executată de la 2 la 4 ore pe zi, iar în cazul condamnatului care nu este antrenat în activități de bază sau de studii, la solicitarea sau la acordul acestuia – pînă la 8 ore pe zi.”

În cazul de față, în situația de aplicării în forma de sancțiune muncii neremunerate, Șarupici Irina va fi nevoită de a se deplasa la locul executării pedepsei și, ca urmare să se desparte de copilul la intervalul de timp 3-4 ore (luînd în considerației timpul deplasării).

În vîrsta de 7 luni, copiii urmează a fi alimentați cu intervalul de 3 ore.

Ca urmare, executarea eventualei pedepse, poate avea un impact negativ asupra sănătății copilului. Situația, care direct contravine prevederilor art. 50 alin. (1) din Constituția RM ce ține de ajutor și ocrotire specială a mamei și copilului.

Mai mult decît atît, Șarupici Irina nu are o altă persoană căreia ar putea să încredințeze supravegherea copilului, soțul fiind la serviciu zilnic de la 08:00 și pîna la 18:00.

În orice situația, detașarea de copilul și întreruperea alaptării atrage daune sănătății copilului nou-născut și vine în contradicție cu poziția Statului Republica Moldova, stautată în art. 50 din Constituția.

Al doilea compartiment:

Studiind practica Înaltei Curții, am aflat că art. 264¹ alin. (1) din codul penal al Republicii Moldova a fost supus verificării constituționalității în baza corespunderii prevederilor art. 23, 43, 44, 50, 54 din Constituția RM. (DCC 15/2017, DCC 190/2022, DCC 191/2022). *Mențiunea: DCC 42 din 31.03.2022 nu se referă la obiectul sesizării, dat fiind faptul că s-a referit la imposibilitatea individualizării efective a pedepsei aplicate.*

Astfel, în Decizia nr. 190 din 22 decembrie 2021 și Decizia nr. 191 din 22 decembrie 2022, Înalta Curte se bazează și face referire la **Decizia nr. 15 din 07.02.2017** în care a statuat (în sinteză): ”

- 28. *Curtea reține că, potrivit articolului 67 alin.(4) din Codul penal, munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, militarilor prin contract, femeilor gravide, femeilor care au copii în vârstă de pînă la 8 ani, persoanelor care nu au atins vârsta de 16 ani și persoanelor care au atins vârsta de pensionare.*
- 30. *În acest context, Curtea menționează că, în speță, pedeapsa nominalizată, fiind una alternativă detenției, nu se pretează noțiunii de „muncă forțată”.*
- 31. *Faptul că munca prestată în cadrul acestei pedepse are un caracter gratuit nu determină calificarea sa ca muncă forțată, ci constituie elementul de constrângere al pedepsei în cauză, prin intermediul căreia se tinde spre corectarea și reeducarea persoanei.*
- 32. *De asemenea, Curtea menționează că lipsa acordului persoanei la aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității nu poate fi interpretată în sine ca determinând calificarea ca muncă forțată a conduitei impuse prin actul judecătoresc de dispoziție. De altfel, având în vedere natura juridică și scopul măsurii în cauză, solicitarea acordului pentru aplicarea sa ar avea ca efect lipsirea de eficiență a pedepsei aplicate pentru comiterea unei fapte prejudiciabile incriminate de legea penală.”*

Din start, menționăm, că argumentele expuse prin urmare nu sunt un mijloc de ”contestare” a unei Decizii anterioare a Curții Constituționale.

Motivația prezentei Sesizări constă în faptul **modificării codului penal** în comparație cu situația **anului 2017**, descrisă în DCC 15/2017.

Poziția Curții Constituționale în DCC 15/2017 (la moment, fața de situația

a lui Șarupici Irina) nu este consistentă pe cînd legislatorul a **exclus** din norma art. 67 alin. (4) excepția de aplicare muncii neremunerate față de femei, care au copii în vîrsta de la 8 ani.

Importanța respectării dreptului copilului (mai ales nou-născut) la viața și sănătate, care este asigurată prin prezența permanentă mamei și, nemijlocit, neîntreruperea procesului de alăptare naturală – este indiscutabilă, inclusiv prin faptul prevederii anterioare de către legislatorul a excepției nominalizate în art. 67 alin. (4) cpd de procedura penală. (art. 50 din Constituția RM)

La mometul de față, cu siguranța nu este posibil de afirmat că norma (sanțiunea) art. 264¹ alin. (1) din codul penal, nu afectează drepturile Constituționale a lui Șarupici Irina și a copilului nou-născut al acesteia, prin posibilitatea aplicării pedepsei de munca neremunerată în folosul comunității și, mai ales, acestei pedepse exclusive.

Aceasta situația nu se încadrează în excepțiile prevăzute de art. 54 din Constituția, deoarece potrivit articolului citat: ”... restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și ... (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.” Astfel, legislatorul din start prevede că norma alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. Mai mult decît atît, nici o restrîngere a dreptului copilului la viața, sănătate și îngrijirea din partea mamei nu poate avea reflectare în normele unanim recunoscute ale dreptului internațional

Mai mult decît atît, situația de față nu este în coraborare cu obligația Statului, asumată în art. 49 din Constituția privind facilitarea Statului în formarea familiei și și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin, ocrotirea maternității, copiii și tinerii.

Prin urmare, motivăm alte aspecte a prezentei sesizări din alt punct de vedere, decît a fost invocat de autorii sesizărilor precedente, și apreciate de Înalță Curte.

Astfel, în cazul art. 264¹ alin. (1) din codul penal al RM, nu este posibil de afirmat că munca neremunerată este o pedeapsa alternativă a detenției, pe cînd la situația de 30 iunie 2022 articolul nominalizat **nu prevede ca pedeapsa detenție**. Cu alte cuvinte, nu este alternativă, chiar și în forma de detenție. Aceasta iarași reprezintă un aspect privind necesitatea revederii Constituționalității normelor vizate în situația de azi.

Aparte de momentul modificării legislației expunem o altă poziția în susținerea aprecierii ca munca forțată pedepsei exclusive de munca neremunerată în sanțiunea art. 264¹ alin. (1) din codul penal al RM:

Faptul că sanțiunea dată este denumită ca ”munca neremunerată în folosul comunității” este în contradicție cu prevederile art. 43 din Constituția, care prevede că: ”Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.” Ca urmare, orice munca, care nu corespunde criteriu de libertate de alegere și

condițiilor echitabile (remunerare) – reprezintă o **munca forțată** și prin prisma art. 44 din Constituție este interzisă.

În acesta situația (art. 264¹ alin. (1) din codul penal al RM) munca neremunerată, fără prezența acordului persoanei, nici nu cade sub incidența excepției stabilite de legislatorul în art. 44 alin. (2) lit. b) din Constituție. Potrivit art. 44 alin. (2) lit. b) din Constituție este prevăzută o excepție: ”... b) munca unei persoane condamnate, prestată în condiții normale, **în perioada de detenție sau de libertate condiționată**;”. În situația art. 264¹ alin. (1) din codul penal al RM fața de persoana nu se aplică pedeapsa nici de detenție și nici de liberarea condiționată.

În concluzie, nu interpretăm lipsa acordului persoanei la aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în sine ca determinând calificarea ca muncă forțată a conduitei impuse prin actul judecătoresc de dispoziție. Apreciem natura juridică și scopul măsurii în cauză și nu supunem solicitarea acordului pentru aplicarea sa cu eventual scop de lipsirea de eficiență a pedepsei stabilite de legislatorul pentru comiterea unei fapte prejudiciabile incriminate de legea penală.

Doar menționăm, că situația existentă în prevederile codului penal al RM (art. 67 alin. (4), art. 264¹ alin. (1)) în unele cazuri, în special cazul lui Șarupici Irina Igori pune sub lovitura, în pericol drepturile Constituționale a acesteia și a copilului ei nou-născut. Ca urmare, considerăm că aceste norme sunt sub semnul întrebării Constituționalității și sunt necesare de a fi verificate în sensul și în motivele invocate în prezentă Sesizare.

2. Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin.(l) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova:

În baza hotărârii menționate supra, Curtea Constituțională a hotărât:

1. În sensul art. 135 alin.(l) lit. a) și g) coroborat cu art. 20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor

Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de

- Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;
- **Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:**

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție.

3. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

- (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.
- (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16

Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 26

Dreptul la apărare

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
- (3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.
- (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 36

Dreptul la ocrotirea sănătății

- (1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.
- (2) Minimul asigurării medicale oferit de stat este gratuit.
- (3) Structura sistemului național de ocrotire a sănătății și mijloacele de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii organice.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

- (1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.
- (2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămînal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.
- (3) Durata săptămîinii de muncă este de cel mult 40 de ore.
- (4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate.

Articolul 44

Interzicerea muncii forțate

- (1) Munca forțată este interzisă.
- (2) Nu constituie muncă forțată:

a) serviciul cu caracter militar sau activitățile desfășurate în locul acestuia de cei care, potrivit legii, nu satisfac serviciul militar obligatoriu;

b) munca unei persoane condamnate, prestată în condiții normale, în perioada de detenție sau de libertate condiționată;

c) prestațiile impuse în situația creată de calamități ori de alt pericol, precum și cele care fac parte din obligațiile civile normale, stabilite de lege.

Articolul 49

Protecția familiei și a copiilor orfani

(1) Statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin.

(2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

(3) Toate preocupările privind întreținerea, instruirea și educația copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotirea părinților revin statului și societății. Statul stimulează și sprijină activitatea de binefacere față de acești copii.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 115

Instanțele judecătorești

(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii. [...]"

Articolul 116

Statutul judecătorilor

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

Articolul 134

Statutul

- (1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.
- (2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.
- (3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 135

Atribuțiile

- (1) Curtea Constituțională:
 - a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
 - b) interpretează Constituția;
[...]
 - g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de
Curtea Supremă de Justiție;
[...].
- (2) Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

- (1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.
- (2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.

4. Prevederile relevante ale Legii nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (M.O., 1995, nr. 8, art. 86) sunt următoarele:

Articolul 4

Atribuțiile Curții Constituționale

- (1) Curtea Constituțională:
 - a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
 - b) interpretează Constituția;

[...]

g) rezolvă excepțiile de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

[...]

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.”

5. Prevederile relevante ale Codului jurisdicției constituționale nr.502-XIII din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr. 53-54, art. 597) sunt următoarele:

Autoritatea de jurisdicție constituțională

(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Competența în materie a Curții Constituționale

(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) interpretează Constituția;

[...]

g) rezolvă excepțiile de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

[...]

(2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept.

Limitele de competență

(1) Curtea Constituțională soluționează numai probleme ce țin de competența sa. Dacă în procesul examinării apar chestiuni de competența altor organe, Curtea remite acestora materialele sau comunică faptul părților și organelor interesate, dând explicațiile de rigoare.

(2) Curtea Constituțională își stabilește ea însăși limitele de competență.

(3) Controlând constituționalitatea actului contestat, Curtea Constituțională poate pronunța o hotărâre și în privința altor acte normative a căror constituționalitate depinde în întregime sau parțial de constituționalitatea actului contestat.”

Prezumția constituționalității actelor normative

„Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte; se consideră constituțional până când neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul jurisdicției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod.”

6. Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (adoptată la 10 decembrie 1948 la New York, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28 iulie 1990) sunt următoarele:

Articolul 10

„Orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil și public de către un tribunal independent și imparțial care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acușări în materie penală îndreptată împotriva sa.”

7. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor ale Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acușării în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședințe poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției. [...]

Articolul 13.

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și

atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

8. Prevederile relevante ale Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr.122 din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 248-251 la 05.11.2013)

Articolul 5. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

(3) Renunțarea uneia dintre părți la dreptul de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenții nu are efect juridic, cu excepția cazurilor de încheiere, în condițiile legii, a unei convenții arbitrale.

Articolul 12¹. Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul

prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Articolul 22. Egalitatea în fața legii și a justiției

(1) Justiția în cauzele civile se desfășoară pe principiul egalității tuturor persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.

(2) Privilegiile procesuale ale persoanelor care beneficiază de imunitatea răspunderii civile se stabilesc de prezentul cod și de alte legi, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte

V. Cerințele autorului sesizării.

Verificarea constituționalității **Articolului 264¹ alin. (1) din codul penal al Republicii Moldova:** *”Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.”* (în partea unicii pedepsei prevăzute), și **art. 67 alin. (4) din codul penal al RM**, inclusiv în coraborare cu art. 264¹ alin. (1) din codul penal al Republicii Moldova (în situația excluderii excepției de aplicare muncii neremunerate în folosul comunității față de femeile care au copii în vârstă de până la 8 ani)

prin prisma și coroborînd la prevederile art. 5, 10, 11, 17 Procedură Penală al Republicii Moldova nr.122 din 14 martie 2003,

în sensul corespunderii cu art. 4, 16, 20, 26, 36, 43, 44, 49, 50, 54 din Constituția Republicii Moldova.

VI. Date suplimentare la obiectul sesizării

La momentul de față, instanța de fond urmează să aplice prevederile normei solicitate a fi declarată neconstituțională.

Aceste fapte au fost invocate la examinarea cererilor însă nu au fost luate în considerație, aplicându-se.

VII. Documente anexate

1. Ordonanța de pornire a urmăririi penale din 14 iunie 2021;
2. Ordonanța de recunoaștere în calitate de învinuit din 28 iunie 2021;
3. Certificatul de naștere nr. 560 din 15 decembrie 2021;
4. Incheiere privind aducerea silită din 20.10.2021;
5. Incheiere privind anunțarea în căutarea din 23.05.2022;
6. Mandatul avocatului cu împuternicirile pe verso;
7. Copia buletinului Șarupici Irina.

VIII. Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Avocat, Dragoș Chetraru

ÎNCHEIERE

12 octombrie 2022

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)

Instanța având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător Petru Păun
Grefier Regina Ciobanu

Cu participarea:

Procurorului Balan Galina
Avocatului Chetrraru Dragoș

În lipsa:

Inculpatei Șarupici Irina

examinând în ședință de judecată publică cererea avocatului Chetrraru Dragoș în interesele inculpatei Șarupici Irina, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sancțiunii de la art. 264/1 alin. (1) și art. 67 alin.(4) din Codul Penal, în cadrul cauzei penale privind învinuirea lui Șarupici Irina Igori, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul Penal, -

a c o n s t a t a t :

1. În procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), Petru Păun, se află în examinare cauza penală de învinuirea lui **Șarupici Irina Igori**, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul Penal.
2. La 21.09.2022, în adresa instanței de judecată a parvenit cererea avocatului Chetrraru Dragoș în interesele inculpatei Șarupici Irina, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sancțiunii de la art. 264/1 alin. (1) și art. 67 alin.(4) din Codul Penal, în cadrul cauzei penale privind învinuirea a lui Șarupici Irina Igori, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul Penal.
3. Prin cererea indicată se solicită:
 - Dispunerea prin încheiere a ridicării excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea realizării controlului constituționalității a sancțiunii de la art. 264/1 alin. (1) și art. 67 alin. (4) din Codul Penal. În măsura în care în calitate de pedeapsă principală este posibil de a fi aplicată doar munca neremunerată în folosul comunității, însă inculpata nu va putea executa o astfel de pedeapsă pe motiv că are la întreținere și îngrijire copil nou-născut. Astfel Șarupici Irina cade sub riscul modificării pedepsei la detenție.
4. **În ședința de judecată avocatul Chetrraru Dragoș**, a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe motivele de fapt și de drept invocate în aceasta.
5. **În ședința de judecată procurorul Procuraturii Chișinău (Oficiul reprezentarea învinuirii în instanța de judecată) - Balan Galina**, a lăsat la discreția instanței cererea apărătorului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.
6. *Astfel, audiind participanții la proces și examinând cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate instanța de judecată va admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din circumstanțele expuse mai jos.*
7. În conformitate cu art. 2 alin. (3) din CPP, constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.
8. Conform prevederilor art. 7 alin. (3/1) din Codul de procedură penală, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția

- este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.
9. Conform prevederilor art. 7 alin. (3/2) din Codul de procedură penală, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.
 10. Conform prevederilor art. 7 alin. (3/3) din Codul de procedură penală, dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin. (3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.
 11. În conținutul art. 7 alin. (6) din Codul de procedură penală, se indică că hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.
 12. Instanța de judecată reține că la pct. 72 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova este menționat că pornind de la faptul că norma sesizată prin intermediul instituției excepției de neconstituționalitate este supusă controlului de constituționalitate aplicativ la un caz concret dedus instanței de judecată, procedura rezolvării excepției de neconstituționalitate constituie un control concret de constituționalitate.
 13. La pct. 74 din aceeași hotărîre este menționat că procedura de soluționare a excepției de neconstituționalitate presupune parcurgerea a două etape distincte: (1) etapa judiciară, premergătoare, ce constă în invocarea excepției de neconstituționalitate în cadrul unui proces aflat pe rolul unei instanțe judecătorești și pronunțarea judecătorului asupra acestui incident procedural, finalizată eventual cu sesizarea Curții Constituționale.
 14. Potrivit pct. 76 din aceeași hotărîre este menționat că în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.
 15. Pct. 81 din hotărîrea menționată stabilește că potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.
 16. La pct. 82 și 83 din hotărîrea enunțată este menționat că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;* (2) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;* (3) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;* (4) *nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*
 17. Curtea a mai reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016.
 18. Luând în calcul cele menționate anterior, deoarece norma stabilită de art. 264/1 alin. (1) și art. 67 alin. (4) din CP, este parte a unei legi organice, intră în categoria actelor stabilite de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție (întrunit pct. 1 alin. 82 din HCC nr. 2 din 09.02.2016), în condițiile în care excepția de neconstituționalitate a normelor respective este invocată de avocat în interesele inculpatei (întrunit pct. 2 alin. 82 din HCC nr. 2 din 09.02.2016), deoarece sancțiunea art. 264/1 alin. (1) din CP, urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei (întrunit pct. 3 alin. 82 din HCC nr. 2 din 09.02.2016), în situația în care nu a fost identificată o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate, instanța de judecată consideră necesar de a prezenta Curții

Constituționale sesizarea depusă de avocatul Chetraru Dragoș în interesele inculpatei Șarupici Irina, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate la sancțiunea art. 264/1 alin. (1) și art. 67 alin. (4) din Codul Penal, în cadrul cauzei penale privind învinuirea lui Șarupici Irina Igori, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul Penal.

19. Având în vedere circumstanțele descrise *supra*, instanța de judecată, ținând cont de faptul că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de părți în proces penal, iar prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei penale, consideră necesar a sesiza Curtea Constituțională, pentru a examina excepția de neconstituționalitate a normelor sus enunțate.
20. Totodată, Curtea Constituțională nu s-a expus anterior, referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, respectiv instanța va prezenta Curții Constituționale sesizarea întocmită de avocatul Chetraru Dragoș în interesele inculpatei Șarupici Irina, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sancțiunii prevăzute la art. 264/1 alin. (1) și art. 67 alin. (4) din Codul Penal, în cadrul cauzei penale privind învinuirea a lui Șarupici Irina Igori, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul Penal.
21. Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile art. 7, art. 342 din Codul de procedură penală, instanța de judecată,-

d i s p u n e:

Se admite cererea avocatului Chetraru Dragoș în interesele inculpatei Șarupici Irina, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sancțiunii prevăzute la art. 264/1 alin. (1) și art. 67 alin. (4) din Codul Penal, în cadrul cauzei penale privind învinuirea lui Șarupici Irina Igori, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul Penal.

Se ridică excepția de neconstituționalitate la sesizarea depusă de avocatul Chetraru Dragoș în interesele inculpatei Șarupici Irina, pentru verificarea constituționalității sancțiunii art. 264/1 alin. (1) și art. 67 alin. (4) din Codul Penal.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sancțiunii art. 264/1 alin. (1) și art. 67 alin. (4) din Codul Penal, în cadrul cauzei penale privind învinuirea lui Șarupici Irina Igori, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul Penal.

Încheiere nu se supune niciunei căi de atac, decât o data cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
judecătorul

Petru PĂUN